

Poročilo o delu Bralnega društva Slovenije v letu 2019

Osrednji in najpomembnejši dogodek leta 2019, ki ga je pripravilo Bralno društvo Slovenije (BDS), je bilo nacionalno strokovno usposabljanje *Katerega spola so knjižni molji?*, ki je bilo hkrati tudi uvodni dogodek v drugi (tradicionalni) *Nacionalni mesec skupnega branja 2019*.

Nacionalno strokovno usposabljanje *Katerega spola so knjižni molji?*

K nacionalnemu posvetu BDS v letu 2019 *Katerega spola so knjižni molji?* smo pritegnili slovenske strokovnjake različnih strok (psihologe, bibliotekarje, andragoge, literarne teoretike in didaktike, raziskovalce in/ali avtorje mladinske književnosti in bralne aktiviste), da bi soočili njihova mnenja in dognanja o različnih pristopih k branju, različnih spodbudah, ki delujejo na bralce različnih spolov; ali take razlike sploh obstajajo; s katerimi strategijami pristopati in nagovarjati bralce različnih spolov k aktivnejšemu poseganju po knjigah. Našemu vabilu k sodelovanju so se odzvali strokovnjaki s teoretičnimi prispevki: dr. Sonja Pečjak, dr. Liljana Burcar (obe FF Univ. v Lj.), mag. Marjeta Doupona, mag. Ester Možina, dr. Petra Javrh (obe ACS), dr. Igor Saksida (PF Univ. v Lj.); iz prakse pa Petra Potočnik, Manca Perko (obe Društvo Bralna značka ZPMS), Liljana Klemenčič (Knjižnica I. Potrča Ptuj), mag. Tilka Jamnik (IBBY Slovenija) in pisatelj Tone Partljič. Nekateri predavatelji so pripravili le nastop, predstavitev, večina pa se je odločila tudi za objavo svojih prispevkov. Organizatorji posveta smo skupaj z založbo Zavoda RS za šolstvo pripravili tematsko številko revije Vzgoja in izobraževanje, ki je hkrati izšla kot nekakšen zbornik posvetovanja; ob tej priložnosti se zahvaljujemo ZRSŠ za tovrstno sodelovanje.

Posvetovanje je bilo hkrati uvod v **Nacionalni mesec skupnega branja 2019**, ki je spet potekal od Mednarodnega dneva pismenosti (8. septembra) do konca Mednarodnega tedna otroka (13. oktobra). Enako kot ob prvi izvedbi je bil častni pokrovitelj tudi leta 2019 predsednik republike Borut Pahor. V imenu vseh ustanov pobudnic NMSB-ja sta listino o častnem pokroviteljstvu prevzela Marko Kravos, predsednik Društva Bralna značka Slovenija – ZPMS, in Savina Zwitter, predsednica Bralnega društva Slovenije. Kot v letu 2018 so bili vsi, ki v tem obdobju prirejajo kakršne koli prireditve, povezane z branjem, nagovorjeni, naj svoje dejavnosti vpisujejo v Dogodkovnik na spletni <https://nmsb.pismen.si/> pri Andragoškem centru Slovenije. Dogodkovnik je ostal odprt do konca decembra in zabeležil 862 dogodkov 247 izvajalcev (lani: 708 dogodkov, 182 izvajalcev). Cilj projekta je še vedno povezovanje vseh ustanov, ki delujemo na področju bralne kulture.

Na posvetovanju smo se z Nacionalnim mesecem skupnega branja pridružili tudi evropski kampanji **EUReads** (Evropa bere), ki si prizadeva za izboljšanje pismenosti ter spodbujanje branja pod vodstvom konzorcija EuReads. Več o tem je dostopno na spletni strani <https://www.euread.com> o slovenski aktivnosti pa <https://www.euread.com/2019/10/08/national-month-of-reading-together-slovenia/>. Na posvetovanju se nam je tako pridružil

predstavnik EUReads Daan Beeke s svojim predavanjem, predstavniki Ministrstva za šolstvo (minister dr. Jernej Pikalo), Ministrstva za kulturo (državna sekretarka dr. Tanja Kerševan Smokvina) in Javne agencije za knjigo (direktorica Renata Zamida) pa so skupaj s predsednico BDS Savino Zwitter in predsednikom Društva Bralna značka Slovenije – ZPMS Markom Kravosom podpisali zavezo o podpori evropske kampanje za spodbujanje branja in izboljšanje pismenosti.

Posvet 2019 smo napovedali že na posvetu 2018 in ga prvič celovito predstavili že aprila na **Kulturnem bazarju 2019** (program posveta, vabilo).

V času pred posvetom je društvo poskrbelo za vsebinske najave posveta in sicer na različnih spletnih straneh in v tiskanih objavah.

Nacionalni mesec skupnega branja 2019 (NMSB 2019)

Od 8. septembra 2019 (mednarodni dan pismenosti) je v Sloveniji drugič potekal ***Nacionalni mesec skupnega branja (NMSB 2019)***, ki smo ga zasnovali pobudniki projekta: Bralno društvo Slovenije, Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS, Društvo slovenskih pisateljev, Mariborska knjižnica, Mestna knjižnica Kranj, Mestna knjižnica Ljubljana, Slovenska sekcija IBBY, Združenje slovenskih splošnih knjižnic in Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, skupaj s partnerji akcije: Ministrstvom za kulturo, Ministrstvom za izobraževanje, znanost in šport, Andragoškim centrom Slovenije, Javno agencijo za knjigo in Zvezo društev slovenskih likovnih umetnikov. Častna pokroviteljka akcije sta bila predsednik republike Borut Pahor in Slovenska nacionalna komisija za UNESCO.

Za promocijo akcije smo letos nagovorili ilustratorko Tanjo Komadina. Plakate so dobile vzgojno-izobraževalne ustanove, mogoče jih je tudi kupiti; vanje sta bili oblečena 2 avtobusa LPP, objavljeni so bili na plakatnih mestih TAM-TAMa in Europlakata. Izdelane so bile tudi promocijske razglednice z motivi s plakata, ki so prejemnika nagovarjale k branju (knjig, ki mu jih svetuje pošiljatelj). Promocijsko akcijo Beremo skupaj (kot dopolnilo NMSB-ja) je kot izvršni producent vodilo Društvo Bralna značka Slovenije – ZPMS.

V okviru NMSB 2019 je bil pripravljen tudi **prevod in sinhronizacija kratkega animiranega filma EURead**. Film so vsi pobudniki NMSB-ja vključili med svoje dejavnosti kot promocijo branja in ozaveščanja o pomenu bralne pismenosti in bralne kulture:

<https://youtu.be/oBT6GFdj0y8>.

Knjigovanje 2019

Na 35. Slovenskem knjižnem sejmu je Sekcija za otroško in mladinsko književnost Društva slovenskih pisateljev organizirala razstavo in predstavitev najboljših lutk z natečaja ***Knjigovanje 2019***. Natečaj, ki je bil prvič razpisan leta 2015, pripravlja Sekcija za mladinsko

književnost DSP v sodelovanju z JAK-om, Bralnim društvom Slovenije, Društvom Bralna značka Slovenije – ZPMS in IBBY Slovenija. Tokratni je bil že peti literarno-lutkovni natečaj, v okviru katerega učenci iz vrtcev in osnovnih šol v šoli ali vrtcu izdelajo ročno lutko ali marioneto najljubšega slovenskega knjižnega junaka. Z veseljem ugotavljamo, da je odziv vsako leto številen. Nagrade najboljšim lutkarjem in mentorjem v letu 2019 so bile podeljene na Pisateljskem odru, na prireditvi, ki jo je povezovala pisateljica Nataša Konc Lorenzutti. **Knjigovanje** se je sklenilo s slavnostno povorko med stojnicami in postavitvijo razstave najboljših lutk, ki so bile na ogled ves čas sejma.

Delo podružnic BDS 2019

Celjska podružnica: Celjska podružnica se posveča promociji timske govorne predstavitve kot besedilne vrste s posebnimi značilnostmi. Izhajamo iz ugotovitev delodajalcev, da novozaposleni slabše obvladajo strategije timskega sodelovanja, zato razvijamo strategije timskega raziskovanja strokovnih besedil in večpredstavnih timskih govornih predstavitev. V naslednjih mesecih načrtujemo predstavitev rezultatov za študente in profesorje na slovenistiki Filozofske fakultete v Mariboru. V avtorski projekt so vključeni tudi dijaki.

Primorska podružnica: V okviru Festivala JULIZUNI je Primorska podružnica sodelovala na pripovedovalskem festivalu, ki je zajel tri večere: 2., 9. in 16. julija 2019. Članica BDS Nadja Mislej Božič je na tretjem večeru sodelovala s pripovedovanjem japonske pravljice Kamnosek. Pravljičice so tretji večer pripovedovali v avli Kosovelovega doma Sežana in so bile namenjene otrokom in odraslim, posebej družinam.

Na 7. nacionalnem Slovenskem festivalu Kamišibaj v Štanjelu je predsednica Primorske podružnice sodelovala v tričlanski žiriji, ki je vrednotila nastope kamišibajkarjev skozi uskajenost celotnega nastopa, od pripovedi, vsebine knjižnega dela, ilustracij, govora, glasbe in odzivnosti (otrok, mladine in odraslih) gledalcev na izvedbo. Od 9. do 11. avgusta 2019 so se predstavili kamišibajkarji iz slovenskega kulturnega prostora, izbrani na regionalnih festivalih kot najboljši pripovedovalci. Ogledali smo si lahko 44 predstav, izvedenih po japonski tehniki pripovedovanja ob slikah. Prejemnica Zlatega kamišibaja je bila Špela Pahor, bibliotekarka in članica Bralnega društva Slovenije.

Na pobudo Univerze za tretje življenjsko obdobje Kras obiskujemo knjižnice po Sloveniji, s poudarkom na primorskih, kjer želimo izvedeti, kakšen odnos gojijo do umetnikov, znanstvenikov in drugih zaslužnih ljudi, ter kako njihovo delo odzvanja v prostoru.

Odgovoriti skušamo na vprašanje: Kakšen bi bil prostor brez določenega ustvarjalca in kako je kot osebnost vplival na okolje, v katerem je živel, delal, ustvarjal.

Mednarodna dejavnost

Petra Mikeln je bila predstavnica BDS na občnem zboru FELA 19. in 20. januarja 2019 v Hamburgu, Petra Potočnik je prisostvovala kot gostja. Na tem občnem zboru je bila za generalno sekretarko FELA izvoljena članica BDS Veronika Rot Gabrovec.

Nekaj članic BDS se je udeležilo 21. Evropske konference o pismenosti v Københavnu od 4. do 7. avgusta 2019. Petra Potočnik in Veronika Rot Gabrovec sta aktivno sodelovali s prispevkom. Pred konferenco, 3. avgusta, je potekal občni zbor FELA, ki so se ga udeležile tri članice BDS: Veronika Rot Gabrovec kot generalna sekretarka FELA, Petra Mikeln kot predstavnica BDS in Petra Potočnik kot gostja.

Petra Mikeln je tudi pripravila predstavitve in poročila o delu BDS za FELA v letu 2019.

BDS sodeluje tudi v programu Erasmus+ z naslovom Superliterate. Avstrijska Europäische Liga für Software Entwicklung je dala pobudo za razvoj spletne platforme, s katero bi pomagali slabo pismenim odraslim nadgraditi tovrstne spretnosti. K sodelovanju smo bili povabljeni BDS, Estonsko bralno društvo, Romunsko bralno združenje in Univerza Minho s Portugalske. Prvo delovno srečanje je bilo decembra v Talinu, kjer smo načrtali pot razvoju projekta. Iz Slovenije sodeluje kot partner BDS tudi Andragoški zavod Maribor.

Ostalo

V letu 2019 smo uspeli prenoviti statut. Ob tej priložnosti se iz srca zahvaljujem vsem članom, ki ste se potrpežljivo odzivali s soglasji k vedno novim administrativnim zahtevam, da smo postopek lahko izpeljali do konca.

Po prenovi statuta smo uspeli BDS registrirati kot društvo v javnem interesu. S tem smo dobili možnost, da vsakdo nameni del dohodnine za delovanje našega društva. Vabljeni, da se za to odločite vsi in morda nagovorite še koga.

Logotip BDS smo posodobili, ali bolje rečeno: dobili smo nov logotip, ki je tudi v glavi tega poročila. Seveda smo posodobili tudi promocijski pano (pingvin) in pripravili promocijske zastavice, tudi za posamezne podružnice.

Spletna stran BDS potrebuje posodobitev, ki smo se je lotili že v letu 2019, a je to večji zalogaj, kot smo pričakovali, zato delo še ni zaključeno.

Naš izvod razstave Pot knjige je v letu 2019 obiskal 11 ustanov, večinoma osnovnih šol, pa tudi vrtce in srednje šole. Tako je v vsem času bil že na 45 krajih.

Pripravile: Savina Zwitter, Nataša Bucik, Petra Mikeln, Petra Potočnik ter vodji podružnic Tanja Jelenko in Nadja Mislej Božič.